పెద్దిభొట్లసుబ్బరామయ్య

చుట్టూ ప్రశాంతంగా వుంది. చెట్లగుబురు లోనుంచి కీచురాళ్ళ అరుపులు నిర్విరామంగా విని పిస్తున్నాయి. దూరంగా మామిడిచెట్టుమీద ఏదో పక్షి వికృతంగా అరుస్తున్నది. లోపల వెలుగుతున్న మెర్క్యురీలైటు కాంతి గుమ్మంబయటకొంతమేర మాత్రమే పడుతున్నది. అదితప్ప ఇక అంతా కను చూపుమేర కటికచీకటి...నల్లని కాయితంమీద మరింత నల్లని సిరాచుక్కలు పడినట్టు మామిడి చెట్లూ, కొబ్బరిచెట్లూ లీలగా కనిపిస్తున్నాయి.

పుల్లమరాజు గుమ్మానికానుకుని కూర్చుని పైగుడ్డతోని విసురుకుంటూ "అబ్బబ్బ! ఏం చెమట! గాలేలేదు" అనుకున్నాడు.

లోపల ఒకే ఒక బల్లదగ్గర పేకాట జోరుగా సాగుతున్నది. వాళ్ళు అయిదుగురు! గుమ్మం వైపు వీపుతిప్పి కూర్చునివుండి మాటిమాటికి "ఛీ! వెధవాట. ముక్కలు పడటమేలేదు" అని విసుక్కుంటున్న బుంగమీసాల భారీవ్యక్తి విశ్వనాథం. ఆయన పక్కనే కూర్చుని చాలా శ్రద్ధగా పేక ముక్కలు సర్దుకుంటున్న వాడు తులసీదాసు. ఆయన పిట్టవంటి మనిషి. నల్లనివాడు. ఆపక్కన పలువని అద్దాలకళ్ళజోడు మాటిమాటికి సర్దు కుంటూ కూర్చొనివున్నవాడు ప్రభాకరం...... ఆయన పక్కకుర్చీలో గుమ్మానికెదురుగా కూర్చొని వున్నవాడు శాస్త్రి. ఆటపారేసి శాస్త్రితో మాట్లాడుతున్నవాడు ప్రసాదరావు.

విశ్వనాథం తులసీదాసువంక అసూయగా చూస్తూ 'ఇవాళ ఈయనగారు నక్కను తొక్కివొచ్చా డయ్యా! వరసనే ఆటలు కొట్టేస్తున్నాడు' అన్నాడు.

ప్రభాకరం జోడు సర్దుకుంటూ 'ఇవాళే ఏం ఖర్మ! ఆయన రోజూ నక్కనే తొక్కి వొస్తూ వుంటాడు' అన్నాడు. ఆ మాటలు విని మిగిలిన వారిలో ఒకరు నవ్వారు. నవ్వని వ్యక్తి ప్రసాద రావు. ఆయన తులసీదాసువంక అసూయగాచూడ టానికి అనేక కారణాలున్నాయి. ఆయనకు ఎందుకో మొదటి నుంచీ తులసీదాసు అంటే అసహ్యం. ఆయనకు సాధారణంగా తనకంటే ఎక్కువ సంపాయించే వాళ్ళంటే అసహ్యం. అదీగాక ఆయనకు వారం రోజుల క్రితమే ఒక నాడు తెల్లవారుఝామున చిత్రమైనకలవచ్చి మన సును పాడుచేసింది. ఆయన అదాటున కలగని మే ల్కొని కళ్ళువిప్పిచూస్తే ఆయన రెండో భార్య శాంత పక్కనే పడుకుని ప్రశాంతంగా నిద్రపో తున్నది. ఆమె ముఖం నిర్మలంగా ఉంది. ఆమె పసిపాపలా నిద్రలో నవ్వుతున్నది అయినా ఆయన మనసు చెడింది. మిగిలిన రాత్రి అంతా కను మూయకుండా గడిపాడు. అంతకు ముందురోజే తులసీదాసును ఆయన మొదటిసారి చూశాడు. ఎందుకో చూసీ చూడగానే ఆయనకు తులసీదాసు పట్ల వైముఖ్యం కలిగింది. చిత్ర మేమిటంటే ఆ మరునాడే ఈ కలరావడం.. ఛీ! ఛీ! ఎంత అసహ్యమైన కల!

ప్రసాదరావు ముక్కలు బల్లమీదపారేసి 'రేయ్! పుల్లంరాజూ ఇలారా!" అని అరిచాడు.

పుల్లంరాజు గభాలున లేచి 'అయ్యా' అంటూ వచ్చాడు.

"ఏం...రా ... తాగడానికి ?"

"కాఫీ ఇవాళ నయిపోయిందండీ .. టీ ఉంది బాబూ ! తెమ్మంటారా ?"

"ఏదో ఒకటి తీసుకురా .. కప్పు మూతలుపడు తున్నాయి." అంటూ ప్రసాదరావు వాచీవంక చూసుకున్నాడు ఒంటిగంట ! ఎక్కడో గుడ్లగూబ అరుస్తున్నది.

పుల్లమరాజు లోపలికివెళ్ళి టీ కలుపుతూ కిటికీ లోనుంచి బయటికి చూశాడు, బయట అంతా చీకటి ఘనీభవించినట్టున్నది. కిటికీ పక్కనేవున్న చెట్టుమీద ఏవో పక్షులు గొడవ చేస్తున్నాయి. పుల్లమరాజు ఇంటిని గుర్తుచేసుకున్నాడు, అతని ముసలితండ్రి గుడిసె బయట మంచంలో పడుకుని వుంటాడు. లోపలిగూటిలో సన్నని దీపం వెలుగుతూ వుంటుంది. పుల్లమరాజు భార్య కాపు రానికివచ్చి సంవత్సరంకూడా నిండలేదు. అతని పెళ్ళి క్లబ్బులో పెద్దలందరి సహకారంతో, ధన సహాయంతో ఘనంగానే జరిగింది. క్లబ్బు బాయ్ పెళ్ళి అనగానే నలుగురూ చందాలువేశారు. ఆ డబ్బుతో పుల్లమరాజు తన గుడిసెముందు చక్కగా పందిరివేసి తనవారిని నలుగురినీ పిలిచి ఘనంగా పెళ్ళిచేసుకున్నాడు. ఆ పిల్లకు వయసు కూడా ఎంతోలేదు. పట్టుమని పద్దెనిమిదేళ్ళు వుండవు. పచ్చగా గుమ్మటంలా వుంటుంది. పెద్దపెద్దకళ్ళతో అమాయకంగా చూస్తూవుంటుంది." పుల్లమరాజు గుడిసెలో తనకోసం ఎదురుచూసిచూసి అలాగే నిద్రలోఒరిగిపోయే తన భార్యను తలుచుకున్నాడు. క్షణంలో అతని నరాల్లోరక్తం జివ్వున పరుగులు తీసింది.

అంతలో లోపలినుంచి కేక "ఏరా రాజూ! ఏదిరా టీ ? తొందరగా రా"

పుల్లమరాజు టీకప్పు పట్టుకుని హాల్లోకివచ్చాడు. ప్రసాదరావు దాన్ని అందుకుని వేడివేడి టీ చప్పరిస్తూ చాలాశ్రద్ధగా ఆట ఆడుతున్న తులసీదాసు వంక తీక్షణంగా చూస్తున్నాడు. 'ఖర్మ ! వాడేక్షణంలో కనిపించాడో గాని నాకు మనశ్శాంతి లేకుండా చేశాడు. అయినా ఈ ఆఫీసర్ల క్లబ్బులో వెధవ నూటయాభై రూపాయల గుమాస్తాగాడు పేకాడట మేమిటి? వచ్చే కమిటీ మీటింగులో ఆఫీసర్లుతప్ప మరెవరూ పేకాటకు రాకుండాఏదైనా కట్టుదిట్టమైన తీర్మానంచేయించాలి' అనుకున్నాడాయన. ఆయనకు మాటిమాటికీ ఆకలి గుర్తు వస్తున్నది. వారంరోజుల నుంచీ యింట్లోతన భార్య మొహం చూసినప్పుడల్లా, క్లబ్బులో తులసీదాసు మొహం చూసినప్పుడల్లా ఆకలి మళ్ళీమళ్ళీ గుర్తువస్తున్నది.

టీ తాగుతూ అకారణంగా 'ఛీ ఛీ' అనుకుని, మిగిలిన టీవాదిలేసి పుల్లమరాజువంక తిరిగి "ఏరా! అలా పందిరి గుంజలా నిలబడకపోతే ఆ కప్పు తీసుకుపోరాదూ ?" అని కసురుకున్నాడు. తర్వాత సిగరెట్టు తీసి వెలిగించుకున్నాడు. పొగ వదులుతూ ఆ పొగలోకే చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఆ ఆట విశ్వనాథం, తులసీదాసూ యిద్దరే ఆడుతున్నారు. ఎవరి పాటికి వారు పట్టుదలగా అవతల వాళ్ళను ఆటకాకుండా చూడాలని ఆడుతున్నారు. మిగిలిన యిద్దరూ చెరొకరి ఆటచూస్తూ సలహా యిస్తున్నారు.

ప్రసాదరావు మాత్రం తాను సృష్టించిన పొగ మేఘాలలోకి చూస్తూ కూర్చున్నాడు. మళ్ళీ ఆదే కల గుర్తుకు వచ్చింది . . . ఆదొక పడవ . . . నీళ్ళమీదతేలుతూ పోతున్నది. అందులో కొందరు జనం వాళ్ళల్లో తనకు పరిచితమైన ముఖాలేవీ ఉన్నట్టు గుర్తులేదు, తానూ తనభార్యా ఒక పక్కన ఉన్నారు...అంతలో...

ప్రభాకరం 'షో' అని కేకపెట్టాడు. తులసీదాసు ముక్కలు బల్లమీదపరిచాడు. శాస్త్రి 'ఛ ఛ ! ఆ ముక్క వేయవలసిందికాదు.' అన్నాడు.

"వెయ్యక చస్తామా ! ఆయన అదృష్టం అది" అంటూ విశ్వనాథం ముక్కలు చేతిలోకి తీసుకొని రూపాయలు తులసీదాసు వైపుకు తోశాడు.

పుల్లమరాజు టీకప్పు లోపలపెట్టి వచ్చి అక్కడే గోడకానుకుని నిలబడివుండి ఆలోచనలోపడ్డాడు. అతనికి తనభార్య గుర్తుకు వచ్చింది. అంతలో ఆశ్చర్యం కలిగింది. వీరందరూ రోజూ అర్ధరాత్రివేళదాకా ఇక్కడ పేకాడుతూ వుంటారు. సంవత్సరాల తరబడి అలా ఆడుతూనే వున్నారు. వీళ్లందరికీ ఇళ్ళూవాకిళ్ళూలేవా ? పెళ్ళాంపిల్లలూ లేరా ? వాళ్ళువీళ్ళకోసం ఎదురుచూస్తూవుండరా?

మళ్ళీ అందరూ ముక్కలుచేతుల్లోకి తీసుకున్నారు. సర్దుకుంటున్నారు. అరనిమిషంలో ప్రసాదరావు పేకబల్లమీద పడేసి "ఎవరయ్యాముక్కలుపంచిందీ పాడుచెయ్యి" అంటూ లేచి కిటికీదగ్గరికి వెళ్ళి బయటికి ఉమ్మేశాడు? తర్వాత అక్కడే కొద్ది క్షణాలు నిలబడ్డాడు. బయట పిలిస్తే బదులు పలికేట్టు చిక్కగా ఉన్న చీకట్లోకి చూస్తూవుండగా మళ్ళీ ఆ కల గుర్తుకు వచ్చింది . . పడవలో తామిద్దరూ కూర్చొని వుండగా తన భార్య ఉన్నట్టుండి లేచి పక్కకు వెళ్ళింది. తాను అటువైపుచూశాడు. ఆమె నిలబడి వుండి పమిటకొంగు నోటితో పెట్టుకుని జాకెట్టు ముడివేసుకుంటున్నది. గాలికి ముంగురులు కదులుతున్నాయి. పలుచని పమిటలో జాకెట్టు ముడి వేసుకుంటున్న ఆమె పచ్చని చేతులు కనిపిస్తున్నాయి. ఆమె ఎటో చూస్తూ నవ్వుతున్నది ... తానూ అప్రయత్నంగా అటు చూశాడు. అక్కడ తులసీదాసు నిలబడి వున్నాడు. అంతలో కలచెదిరి పోయింది...మెలకువ వచ్చిరాగానే భార్యమొహం లోకి చూశాడాయన. ఆమె మామూలుగా ప్రశాంతంగా నిద్రపోతున్నది. ఆ తర్వాత ప్రసాదరావు లేచి ఎందుకో కలవరపడుతున్నవాడిలా అటూ యిటూ కాసేపు తిరిగి మళ్ళీ పడుకున్నాడు. కాని, ఇక కోడికూసేవరకూ కంటిమీదికి కునుకురాలేదు.

ప్రసాదరావు మళ్ళీవచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. తర్వాత పుల్లమరాజునుపిలిచి "ఇవాళ ఇళ్లు ఎక్కడ తగలబడ్డాయిరా ?" అని అడిగాడు.

పుల్లమరాజు "అయ్యా ! లంకలో మెట్టానం తగలబడ్డాయండీ...రెండొందల గుడిసెలు...నీళ్ళు కొట్టొచ్చినా ఏం చెయ్యలేకపోయారండి...అంతా భస్మం... బూడిద..."అన్నాడు.

"ఇవాళ అదొక్కటేనా ?" ఇది విశ్వనాథం ప్రశ్న.

"అవునండి అదొక్కటే..." అని పుల్లమరాజు సమాధానం.

"రోజూ ఈ ఇళ్ళు తగలబడటమేమిటో... వెధవ గోల..." శాస్త్రి ముక్కలు సర్దుకుంటూ అన్నాడు.

"తగలబడటంలేదు ... తగలబెడుతున్నారు.... "ఫలానాచోట తగలబెడతాం" అని నోటీసిచ్చి మరీ తగలబెడుతున్నారు." విశ్వనాథం మీసాలు సర్దుకుంటూ అన్నాడు.

ప్రభాకరం ముక్కలు క్రింద పడేస్తూ "ఏమి జేమిటో కథలు వింటున్నాం... మొన్న ఆ మురికి పేటలో ఎవరో కొత్తమనిషి కనిపించాడు... వాడు ఒక పాకముందు ఒక్కక్షణం నిలబడి తర్వాత మామూలుగా వెళ్ళిపోయాట్ట. అంతలో పాక గుప్పు మన్నదిట ... వాడేదో పొడి చల్లిపోయాడని పుకారు" అనా .

"నేను మరొకరకంగా విన్నాను" అన్నాడు విశ్వనాథం. ఆ గుడిసెలో కాపురం వుండేవాడి పెళ్ళానికి మరొకడికి జోడీ ..మొగుడింటికి వచ్చే సరికి లోపల ఆ ఇద్దరూ ఉన్నార్ట. ఆ కోపంతో మొగుడు తలుపు బయట గొళ్ళెంపెట్టి ఇంటికి నిప్పు పెట్టాట్ట..."

పుల్లమరాజు నెమ్మదిగా "మొన్న మరీ దారుణం బాబయ్యా ఆ లంకలో పాకలు తగలబడుతావుంటే ఒక ముసల్ది, గుడిసెలోపల ఒక జత గాజులు మర్చి పోయొచ్చిందిట. ఆవికోసంవెళ్ళి మంటలో చిక్కుకు పోయిందంటండీ." అన్నాడు.

"మళ్ళీ తిరిగొచ్చిందా ?"

"ఏం తిరిగి రావడం బాబూ క్షణంలో మసయి పోయిందండీ."

ప్రసాదరావు నవ్వి "వాళ్ళు పాకల్లో ఉన్నారని అవి మురికి పేటలని, వాళ్ళు బీదవాళ్ళని లేనిపోని నమ్మకాలు మనకు...నిజానికి వాళ్ళ దగ్గరున్నంత డబ్బు మనదగ్గరకూడా లేదంటాను నేను. వాళ్ళు ఇంటిల్లిపాదీ సంపాయిస్తారు, మనలో అలా కాదుగా! సంపాయించేదొక్కడు తినేది పదిమంది. మనం ఇస్త్రీబట్టలనీ, క్రాపింగులనీ, బూట్లనీ షోకులకూ డబ్బు తగలేస్తం. వాళ్ళు చక్కగా కడుపునిండా తిండి తింటారు. అడుక్కునీ కూలి చేసీ జేబులుకొట్టీ, సంపాయించి వాళ్ళు పెద్దపెద్ద వడ్డీలకు డబ్బు తిప్పుతూవుంటారు తెలుసా ? ఆ ముసల్ది జత గాజులకోసం మంటల్లోకి వెళ్ళిందంటే ఏమిటర్థం ?' అన్నాడు.

తులసీదాసు అంతవరకూ మాట్లాడనివాడు ఇప్పుడు తలెత్తి చూశాడు. నెమ్మదిగా "అంటే మీ ఉద్దేశం మురికిపేటల్లో, పాకల్లో ఉండేవాళ్ళందరి దగ్గరా బంగారం, డబ్బూ ఉన్నాయనేనా ?" అన్నాడు.

ప్రసాదరావు ఓరగా చూస్తూ 'ఇప్పుడు మీరు విన్నదేమిటి ! మీ వాలకం చూస్తూంటే మీకు ఆ మనుషులపట్ల దొడ్డ సానుభూతి ఉన్నట్టుందే... మీకు తెలీదేమో ! గవర్నమెంటు ఫ్యామిలీప్లానింగ్ అనగానే మనందరం పరుగెత్తుకెళ్ళి దేశక్షేమంకోసం ఆపరేషన్లు చేయించుకున్నాం. మురికి పేటల్లో ఉండేవాళ్ళెవరూ చేయించుకోలేదు తెలుసా ? వాళ్ళు కావలసినంత మంది పిల్లల్ని కంటున్నారు. సంఘంలో వాళ్ళ

సంఖ్య పెరిగిపోతున్నది. క్రమంగా మన పిల్లల సంఖ్య తగ్గిపోయి. ఈ వగుల్చాటీల సంఖ్య పెరిగిపోయి కల్లోలం మొదలవుతుంది పదిమంది మాట కదా చెల్లుతుంది? అప్పుడు వాళ్ళు డిక్టేట్ చేస్తారు. మన పిల్లలింక ఎందుకూ పనికిరారు"... అని మాట్లాడుకుంటూ పోయాడు.

శాస్త్రి నవ్వుతూ 'ఈ ఇళ్ళు తగలబడటం గొడవ లేకుండా ఈ స్లమ్స్ అన్నీ ఖాళీ చేయిస్తే సరి .." అన్నాడు.

"ఖాళీ చేయించి వాళ్ళందర్నీ ఎక్కడికి పంపిస్తావు? చంద్రమండలానికింకా రాకపోకలు మొదలేకాలేదు" అన్నాడు ప్రభాకరం.

ప్రసాదరావు కనుబొమ్మలు ముడిచి "ఖాళీ చేయించి?" అని రెట్టించాడు.

"వాళ్ళకు కాస్త పర్మినెంటుగా పడుంటే ఏ ఆస్బెస్టాస్ షీట్స్‌తోనో చవకగా యిళ్ళు కట్టించి యిస్తేసరి. హౌసింగ్ బోర్డులూ అవీ ఉన్నాయిగా?" అన్నాడు శాస్త్రి

ప్రసాదరావు 'నువ్వెంత ఫూల్‌వోయ్' అన్నట్లు చూసి 'వాళ్ళకు యిళ్ళు కట్టించి యివ్వడమా? నీది గొప్ప బుర్రశాస్త్రీ ఎంత మందికని యిళ్ళు కట్టించి యివ్వగలదు ప్రభుత్వం? అయినా ఆ పాకల్లో వున్నవాళ్ళు ఇళ్ళు కాలిపోతే మళ్ళీ కట్టించుకోలేరనా నీ ఉద్దేశం. వాళ్ళదగ్గర బంగారుగాజులుంటాయి. డబ్బావుంటుంది.నీకు కావలిస్తే వాళ్ళలో ఎవడైనా అప్పు పెట్టగలడు. ఆ వడ్డీకి యిష్టపడి తీసుకుంటే పైకి చూడడానికి పాకలాగే వుంటుంది. లోపల సారా వ్యాపారాలూ, వడ్డీ వ్యాపారాలూ, ఇంకా.." అంటూ ఆగాడు.

"ఇక ఆపై వ్యాపారాల సంగతి చెప్పకు..." అని పెద్దగా నవ్వాడు విశ్వనాథం. మిగిలినయిద్దరూ శ్రుతి కలిపారు.

తులసీదాసు నవ్వలేదు పైగా నిట్టూర్చి "మీరు పొరబడుతున్నారనుకుంటాను సర్! జత గాజుల కోసం ఒక ముసలి మంటల్లోకి వెళ్ళి చచ్చిపోయిందని విని ఆ పాకల్లో వాళ్ళందరికీ బంగారం నగలున్నాయని మీరు కంక్లూడ్ చెయ్యడం చిత్రంగా వుంది. జత గాజులకోసం మంటల్లోకి మీరూ నేనూ వెళ్ళగలమా? జతగాజులూ సర్వస్వం అయినవాళ్ళే అలా చేయగలరు. మరొకరయితే ప్రాణాలను తెగించి అలాఉరికిపోరు..." అన్నాడు.

ప్రసాదరావు విశ్వనాథంవైపు చూసి కన్నుగీటి వ్యంగ్యంగా 'మీరు గొప్ప సోషలిస్టో, లేకపోతే ఏ ఫెలో ట్రావెలరో అనుకుంటాను మీ మాటివాళ్ళ చాలామంది ఈ చిలక పలుకులు పలకగా విన్నాను. అంతా కుర్రతనం .... కుర్రతనపు మాటలూ... ప్రపంచం తెలీదు అనుభవం సున్న" అన్నాడు.

తులసీదాసు మ్లానంగా నవ్వి ఊరుకున్నాడేగాని సమాధానం చెప్పలేదు. ఆట నెమ్మదిగా సాగుతున్నది. ప్రసాదరావు మళ్ళీ ముక్కలు బల్లమీద పడేసి తీరికగాకూర్చుని "ఏమండీ...మీ యిల్లెక్కడ?" అని అడిగాడు తులసీదాసును.

తులసీదాసు నెమ్మదిగా చెప్పాడు.

"మీకు పెళ్ళయిందా?"

"ఆఁ."

"పిల్లలున్నారా?"

"నలుగురు."

"ఏం ఫ్యామిలీ ప్లానింగ్ అమలుజరపలేదా?"

తులసీదాసు జరిపానన్నట్టు తల ఊపాడు.

"మీరుండే యింటికి అద్దె ఎంత?"

"పాతిక రూపాయలు."

"అబ్బో! నూటయాభై రూపాయలజీతంలో పాతిక రూపాయలు అద్దెకేపోతాయన్నమాట. మీరుండేది పూరిపాకా? డాబాయిల్లా?"

"రెండూకాదు పెంకుటిల్లు"

"పెంకుటిల్లయితే ప్రమాదమేనండోయ్ అంటుకుందంటే ఆర్పడంకూడా కష్టం."

"కానివ్వండి. రాబోయే ప్రమాదమేదో మనం అనితే ఆగుతుందా?"

"సోషలిస్టులు అట్లా మాట్లాడకూడదనుకుంటాను."

తులసీదాసు ఈసారి మాట్లాడలేదు.

ప్రసాదరావు గోర్లుకొరుక్కుంటూ కూర్చున్నాడు. తర్వాత సిగిరెటు ముట్టించి పుల్లమరాజు వంకతిరిగి "ఒరేయ్ ఫ్యాను మరికాస్త వేగంగా తిప్పరా ఉక్కపోస్తున్నది." అన్నాడు. మళ్ళీ ఏదో మాట్లాడటం ప్రారంభించాడు.

పుల్లమరాజు ఫ్యాను వేగంపెంచి మళ్లీ గుమ్మాని కానుకుని కూర్చున్నాడు. అతనిభార్య ఈపాటికి మంచినిద్రలో ఉండి వుంటుంది. ఏం కలలు కంటున్నదో! మొన్ననొకసారి కలలో తానే కనిపించానని చెప్పింది. పిచ్చిది...ఇవ్వాళ పుట్టుకలనే విషయం మరిచిపోయి రాత్రికి పెందరాళేవస్తానని. వచ్చేటప్పుడు మల్లెపూలు తెస్తాననీ చెప్పిమరీ వచ్చాడు. ఇప్పుడు అర్ధరాత్రి దాటింది. వీళ్ళేమో లేవరు. వీళ్ళవరసచూస్తే తెల్లవారేదాకా ఆడుతూ కూర్చునేట్టున్నారు. అవును వాళ్ళ పొమ్మేం పోయింది? రేపు ఆదివారం. ఎలాగూ సెలవు... తాను కదిలేందుకు వీలులేదు. మునుపోసారి తండ్రికి జబ్బుగా వుండి కాస్సేపు ముందుగా ఇంటికి వెడితే మర్నాడు తల వాచేట్లు చీవాట్లు తినవలసివచ్చింది.

దూరంగా ఎక్కడో ఆకాశంలో ఎర్రని రంగు కనిపిస్తూన్నది. ఎక్కడో యిళ్లు తగలబడుతున్నట్టున్నాయి.

మళ్ళీ లోపలినుంచి కేక.

పుల్లమ్మరాజు లేచివెళ్ళాడు. ప్రసాదరావు తిరి

కగా కూర్చుని వుంది. "ఏరా రాజూ. విన్నావుగా ఈ అయ్యగారి మాటలు? మీ పాకలన్నీ తీయించేసి మీకు మంచి మంచి డాబాలు కట్టించి యివ్వాలిట గవర్నమెంటు. నువ్వేమంటావు?" అని అడిగాడు.

పుల్లమరాజు "మాకు డాబా లెందుకుసార్! ఏదో పాకల్లో పడుండేవాళ్ళం" అన్నాడు.

"అబ్బే! అదేంవల్లకాదు. మీరు అట్లా పాకల్లో ఎందుకుండాలి? మీలాంటి వాళ్ళు కొందరు డాబాల్లో ఎందుకుండాలి? మీరు మాత్రం మాలాగా మనుషులు కారా ఏమిటి?"

పుల్లమరాజు ఏదో ప్రమాదం పసిగట్టి నిశ్శబ్దంగా నిలబడ్డాడు. తులసీదాసు అప్పటికే కళ్ళు చిన్నవిచేసి ప్రసాదరావు వంక చూస్తున్నాడు. ప్రసాదరావు వూరుకోలేదు. "అవునయ్యా! మనుషులంతా సమానమే. ఒకడెక్కువా, ఒకడు తక్కువా ఏమిటి? దేవుడందర్నీ ఒకేలాగా పుట్టించాడు. అందరి నరాల్లోనూ రక్తమే ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. ఏమంటావు? ఈ అయ్యగారు చెప్పేది నిజమా? కాదా?"

పుల్లమరాజు ముందు వ్యంగ్యంగా నవ్వుతున్న ప్రసాదరావు వంక చూశాడు. తర్వాత తులసీదాసు వంక తిరిగాడు. తులసీదాసు దెబ్బతిన్న వాడిలా చూస్తున్నాడు.

విశ్వనాథం "పోనీవయ్యా ముందు ఆట ఆడు. ఆ కబుర్లు మనకెందుకు?" అన్నాడు ప్రసాదరావును వారిస్తూ. కాని ప్రసాదరావు పేకలు బల్లమీద పడేసి "అలా వల్లకాదు. ఏం పుల్లంరాజూ! ఏమంటావు? మనుషులందరూ ఒకటేకదూ?" అంటూ తులసీదాసు వంక చూపించి "మేమూ, ఆయనగారూ, నువ్వూ అంతా ఒకటేనా?" అని అడిగాడు.

పుల్లమరాజు కంగారుపడి "అదేంటండీ ... మీరూ నేనూ ఒకటెలాగవుతామండీ?" అన్నాడు.

ప్రసాదరావు "ఆయనా మేమూ ఒకటేనా పోనీ?" అని అడిగాడు.

మిగిలిన వారు అర్థం చేసుకుని నివ్వెరపోయారు. తులసీదాసు ముఖం అవమానంతో ఎర్రబడింది ప్రసాదరావు "చెప్పవోయ్! మేమూ ఆయనా ఒకటి అవునా కాదా?" అని రెట్టించాడు.

పుల్లమరాజుకు తెలుసు. తులసీదాసు కేవలం నూటయాభై రూపాయల గుమస్తా. మిగిలిన నలుగురూ ఎనిమిది వందలు పైగా సంపాదించే ఆఫీసర్లు. అతడు మొహం ముడుచుకున్నాడు.

ప్రసాదరావు మళ్ళీ పెద్దగా "ఏరా మాట్లాడవేం? ఒళ్ళు కొవ్వెక్కిందా సమాధానం చెప్పకుండా నిలబడతావేం?" అని గద్దించాడు.

పుల్లమరాజు యిప్పుడూ మాట్లాడ లేదు. విశ్వనాథం 'ఊరుకోవయ్యా ఏమిటీ అనవసరపు గొడవ..' అన్నాడు

"నువ్వాగు.. ఇది అనవసరపు గొడవకాదు." అంటూ లేచి "ఏరా! సమాధానం చెబుతావా వాలుగు తగిలించ మంటావా?" అన్నాడు.

పుల్లమరాజు కాళ్ళలో వణుకు పుట్టింది... ఏదో చెప్పబోయాడు కాని మాట పైకిరాలేదు.

"ఏరా రాస్కెల్! సమాధానం చెబుతావా లేదా!" అంటూ పుల్లమరాజు చెంపమీద లాగి ఒక్కపెట్టు పెట్టాడు ప్రసాదరావు.

"బాబోయ్! కొట్టకండిబాబూ: మీకు దణ్ణం పెడతాను.." అంటూ ఏడుపు మొదలు పెట్టాడు పుల్లమరాజు.

తులసీదాసు అప్పుడు కుర్చీలోనుంచి లేచాడు. విసురుగా ముందుకువచ్చి పుల్లమరాజును పక్కకు నెట్టి ప్రసాదరావు కాలరు గట్టిగా పట్టుకుని గుంజాడు. "మిస్టర్ ప్రసాదరావు, ఇందాకటి నుంచీ ఓపికతో చూస్తున్నాను, ఇక సహించను. నువ్వు చాలా నేర్పుగా మనుషులను అవమానించగలవు. కాని ఎల్లప్పుడూ అందరితోనూ అది కుదరదు. నామీద కసిపెట్టుకుని మధ్యలో వాణ్ణి ఎందుకు సతాయించడం? నేను చెబుతాను నీ ప్రశ్నకు సమాధానం ... దాగాపిను వాళ్ళ సంగతి ఏమో తెలియదుగాని నీకంటే మాత్రం నేను తప్పక గొప్పవాణ్ణే ... ఈ నిర్భాగ్యుడుకూడా నీ కంటె ఖచ్చితంగా గొప్పవాడే. మాతో పోలిస్తే నువ్వూ నీ వెయ్యిరూపాయల జీతమూ, నీ కారూ, బంగళా ఏమీ లేనట్టేలెక్క. ఇకమీదట ఎప్పుడూ గుమాస్తాగాళ్ళను అట్లా అవమానించకు. వొళ్ళు దగ్గరుంచుకో... అందరి దగ్గరా నీ తెలివితేటలూ, ఆటలూ సాగుతాయని పొరబడకు. టేక్ కేర్..."

తులసీదాసు ఆ మాటలని ప్రసాదరావు కాలరు వదిలి యివతలికి వచ్చాడు. అతని ముఖం ఎర్రగా కందిగడ్డలా తయారైంది. టేబిల్ మీది ముక్కలు ఒకచోటచేర్చి విశ్వనాథం వైపు తిరిగి "సారీ సర్. నేను వెళ్ళిపోతాను. ఏమీ అనుకోకండి' అని పుల్లమరాజు రెక్కపట్టుకుని లేవదీసి 'రా పోదాం ..నువ్వూ అటేగా వచ్చేది?" అన్నాడు.

పుల్లమరాజు లేచి తులసీదాసు వెంట నడిచాడు. ఇద్దరూ మెట్లుదిగి ఆవరణలో వున్న మూడుకార్ల పక్కగా నడిచి బయటికి వచ్చారు. తులసీదాసు పుల్లమరాజు చెయ్యిపట్టుకుని ముందుకు నడిచాడు.

లోపల విశ్వనాథం' శాస్త్రి ప్రభాకరం ముగ్గురూ ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని తర్వాత ఒక్కసారిగా లేచి బయటికి వచ్చారు. అక్కడే బొమ్మలాగా నిలబడి వున్న ప్రసాదరావుతో వాళ్ళు ఒకమాట అయినా మాట్లాడకుండా బయటికి నడిచారు. అంతలో స్నేహితులోకి వచ్చిన ప్రసాదరావుకు కార్లు మూడు స్టార్టయి వెళ్ళిపోతున్న చప్పుడు వినిపించింది.

ప్రసాదరావు నెమ్మదిగా యివతలికి వచ్చి నడవటం ప్రారంభించాడు. అరఫర్లాంగు నడిచేసరికి తన బంగళా లోపల అల్సేషియన్ కుక్క మనిషి అలికిడి విని భౌ' మని అరుస్తూ వచ్చిపడింది.

అతడు గేటుతీసుకుని లోపలికి వెళ్ళాడు. నెమ్మదిగా మెట్లెక్కి పైకి వెళ్ళేసరికి అతని భార్య ప్రశాంతంగా నిద్రపోతూ కనిపించింది

అతడు దుస్తులు మార్చుకుని నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోదామని ప్రయత్నించాడు కాని ఎంతసేపటికీ ఆ ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు.

అతనికి తెల్లవారుఝామునఎప్పుడో నిద్రపట్టింది. కాని నిద్రపట్టిన పావుగంటలోనే మెలకువచ్చినకలే మళ్ళీ వచ్చింది. అతడు ఉలికిపడి మేలుకున్నాడు. నిద్రలేక ఎర్రబడినకళ్ళతో కిటికీలోనుంచి చూస్తే ఎర్రగా నిప్పుముద్దలా సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. ఆ దిశ ఆకాశంఅంతా ఎర్రగా రక్తం పులుమబడిన కాయితంలా వుంది. అతని భార్య ఎప్పుడు లేచి స్నానాదులు ముగించుకొందోమరి ప్రశాంతంగా వచ్చి భర్తను పలకరించింది.

"రాత్రి బాగా పొద్దుపోయినట్టుందే క్లబ్బునుండి వచ్చేసరికి. చడీ చప్పుడూ లేకుండా దొంగలాగా వొచ్చి పడుకున్నారు..." అన్నది నవ్వుతూ.

ఆమె నుదుట పెద్ద కుంకుమబొట్టు అతని మనసులో దాగివున్న నిప్పు ముద్దలా, ఉదయిస్తున్న సూర్యబింబంలా వుంది.

ప్రసాదరావు భార్యముఖంలోకిచూసి నవ్వేందుకు ప్రయత్నంచేసి విఫలుడైనాడు. ★

చైతన్య ధార

— దాశరథి

మ్రోడు యేనాడూ చిగురించదని
నేడునన్ను నమ్మించలేరు—
కుర్చీకుసుమించగా చూశాను
బల్ల పల్లవించగా పరికించాను
వసంత కన్య మాయింటికి
వచ్చి కూర్చున్న ఈనాడు.
మనిషి గెలిచేమాట అబద్ధమని
భ్య పరచడానికి ప్రయత్నించకండి—
అలమారా అద్దంలో
అనుభవాల గడంతో
వాల్మీకి తదేక దీక్షగా
పద్యాలు వల్లిస్తున్నాడు
"తలకాయలు పదివున్న
దానవుడే నశించె" నని,
శిలలకు హృదయం వుండదని
చెప్పడానికి వృధా శ్రమ దేనికి?
ఎల్లోరా గుహలలోని
పిల్లలనే అడగండి ?
రామప్ప స్తంభాలమీది
రమణులనే అడగండి
మృత్యువును జయించేవాడు
లేడని బుకాయించ కండి
స్పెయిన్‌లో * "గ్రేస్యాలోర్కా"
చెక్కిన ప్రతి "మాటబొమ్మ"
మృత్యువు చచ్చిందంటూ
నిత్యం బోధిస్తుంది !

* స్పెయిన్ అంతర్యుద్ధంలో అమరుడైన వీరకవి.